

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Dissertatio XX. An liceat simulare administrationem Sacramentoru[m],
saltem ex metu gravi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

teneatur, illi dignitatis candidato nullatenus licere vti restrictione mentali.

61. Confirmatur ex leg. *Semper*. ff. de Regulis iurif., vbi pro regula generali traditur: *Semper in obscuris* (id est in dubijs) *quod minimum est, sequimur.* Vt ex alijs etiam textibus ostendi supra. Cum ergo non sit certum, quin potius valde dubium, an Pontifex damnet opinionem aliquam circa manifestandum veritatem iudici interroganti; quod minimum est, sequi debemus, nempe quod ea damnatione non contineatur id, quod spectat ad manifestandum iudici crimen occultum; sed solum id, quod spectat ad restrictionem mentalem, quæ ex nullo capite honestari potest.

DISERTATIO XX.

An liceat simulare administrationem Sacramentorum, saltem ex metu gravi?

CAPVT I.

Pro expositione propositionis 29. damnata præmittuntur aliqua.

SVMMARIVM.

Refertur propositio damnata, & eius sensus. num. 1.

Distinctio simulationis formalis, & materialis. num. 2.

Duo requisita ad simulationem formalem. num. 3.

Quid sit simulatio materialis; &

quid, quando signa externa indifferentia sunt ad plura significanda? num. 4.

Quod nam sit discrimen inter voces, & signa externa quoad significationem? num. 5.

Quomodo signa externa possint procedere à diversis causis, & ideo significare diuersa? num. 6.

Qualis fuerit simulatio Iosue, & militum eius? num. 7.

Quid quando Christus Dominus finxit, se longius ire? Lucae 24. num. 8.

Duplex distinguitur simulatio materialis alia, qua respicit circumstantiam vitiosam, & alia absque tali circumstantia. num. 9.

1. **P**ropositio 29. inter damnatas hæc est: *Vrgens metus gravis est causa iusta Sacramentorum administrationem simulandi.* Quæ propositio vnum supponit, & alterum statuit. Supponit, illicitum esse simulare administrationem Sacramentorum absque causa gravi; & statuit vrgentem metum esse causam gravem, ratione cuius non sit illicitum simulare administrationem Sacramentorum. Damnata autem hac propositione, relinquitur, ita esse illicitam eam simulationem, vt non sufficiat metus vrgens, vt reddatur licita. Vt autem sensus huius propositionis, & damnationis eius melius percipiatur, aliqua prænotari oportet.

2. Prænotandum est ex P. Suarez de legib. lib. 9. cap. 17. num. 15. dupliciter usurpari posse, & solere vocem *simulationis*: alia est enim simulatio formalis, & alia simulatio materialis. Simulatio formalis iuxta S. Thomam 2. 2. quæst. 111. art. 1. 5. Tom. corp. est, cum quis per signa externa factorum; vel rerum significat aliquid contrarium eius, quod credit.

Ggg At-

S. Thom.

Aitque S. Thom. id semper esse peccatum, quia sic est mendacium. *Non refert autem, utrum aliquis mentiatur verbo, vel quocumque alio facto, ut supra habitum est. Vnde cum omne mendacium sit peccatum, ut supra dictum est, consequens est etiam, quod omnis simulatio est peccatum.* Quæ sunt verba Angelici Doctoris. Vnde fit, quod simulatio formalis dicitur illa, quæ dolosa est, & mendax.

3. Hinc fit, quod sicut ad mendacium, ita & ad simulationem dolosam requiruntur duo; & quod sit falsum, saltem existimatum, id quod quis significat per signa externa; & quod sit ex intentione decipiendi, qua quis intendit, quod alij intelligant aliter, ac ipse cognoscit, rem se habere.

4. Simulatio materialis est, cum quis dat signa externa factorum, vel rerum, indifferentia ad plura significanda, per quæ præter intentionem aliqui decipi solent. Circa quam descriptionem aliqua notanda veniunt. Primum, sicut in verbis non est mendacium, cum quis loquitur per terminum æquivocum, licet is, qui loquitur, intelligat unum significatum, & qui audit, intelligat alterum significatum; ita contingit in eo, qui loquitur, aut quasi loquitur per signa externa, quando hæc sunt indifferentia ad plura significanda.

5. Secundum, magnum esse discrimen inter voces, & res quoad significationem. Voces enim significant ad placitum; iuxta impositionem hominum. Res autem sunt signa naturalia: gemitus enim est signum naturale angoris animi; risus est signum naturale lætitiæ. Quamvis aliquando significant ad placitum, non quidem ex communi impositione hominum, sed ex privata intentione eius, qui utitur tali sig-

no. Sic enim cum quis non advertit externum cultum, quem exhibere debet magnati occurrenti, amicus prope stans percutit leviter brachiū eius non advertentis: quæ percussio in talibus circumstantijs ex intentione percipientis est signum eius cultus exhibendi tali magnati; & sic in multis alijs.

6. Tertium, hæc signa externa naturalia ut in plurimum sunt effectus alicuius causæ; nam effectus est signum naturale suæ causæ. Quia tamen contingere solet, quod vnus effectus possit procedere à multiplici causa; ideo solet etiam contingere, quod vnus ponat effectum procedentem à causa A., & qui videt, existimet procedere à causa B., & ita is, qui videt, decipiatur. Vnde fit, quod possit, & soleat dari simulatio materialis; per quam qui videt factum, existimet procedere ab vna causa, à qua re vera non procedit: & ita qui materialiter simulat, non intendit decipere, sed permittit deceptionem alterius.

7. Et ita cap. 8. libri Iosue, iste præcepit militibus fugam, ut commodiorem haberent occasionem debellandi hostem. Et ita num. 5. dicitur: *Cumque exierint contra nos, sicut ante fecimus, fugiemus, & terga vertemus, donec persequentes ab urbe longius protrahantur; putabunt enim, nos fugere, sicut prius.* Et num. 15. *Iosue vero, & omnis Israël cesserunt loco, simulantes metum, & fugientes per solitudinis viam.* Quam simulationem excusant à peccato Interpretes, ut pote simulationem materialem: quia fuga potest procedere à diversis causis, nempe vel à timore vel à desiderio habendi commodiorem occasionem pugnandi. In hoc ergo casu istud desiderium erat causa, à qua procedebat fuga, non metus; hostes autem putabant, eam fugam

gam procedere à metu. Dicuntur autem Iosue, & eius milites *simulantes metum*, non quia intendebant decipere, sed quia permittebant deceptionem.

8. Sic etiam intelligitur illud factum Christi D., quo coram duobus discipulis accedentibus ad Emmaus, *fixit se longius ire*. Luc. cap. 24 dicitur enim *fixisse* per simulationem materialem; quia discipuli putabant, motum corporis Christi D. significare viam materialem; & ipse Dominus significabat suum ad cælos iter: quare discipuli decipiebantur, præter intentionem Christi D.; non enim intendebat deceptionem illorum, sed permittebat.

9. Quartum. Simulatio materialis est in duplici differentia. Alia est, quæ respicit obiectum, aut circumstantiam vitiosam, quæ non potest excusari à culpa. Nam Catholicus, qui simulat se Iudæum, aut Lutheranum, quamvis non simulatione formali, quia non ita se simulat ex intentione decipiendi, sed ex alia diverfa intentione, nullatenus excusatur à culpa. Alia est simulatio materialis (quam libenter vocarem materialissimam) quæ respicit rem, aut circumstantiam omnino indifferentem, quæ nihil continet vitij, aut culpæ. Talis est illa simulatio Machabæorum, & illa, qua Christus D. *fixit se longius ire*, ut supra dixi.

CAPVT II.

An propositio damnata loquatur de simulatione formali, an etiam de materiali?

SYMMARIVM.

Argumenta pro damnatione solius simulationis formalis. n. 11. & seqq.

Damnatio comprehendit tam simulationem materialem, quam formalem. num. 14.

Et quomodo simulatio materialis afferat irreverentiam Sacramentis. Ibidem.

Simulatio materialis, quæ respicit circumstantiam vitiosam, non excusatur à culpa. num. 15.

Quomodo nomine simulationis veniat tam materialis, quam formalis? num. 16.

Sacerdos proferens verba consecrationis cum simulatione materiali, peccat gravissime. num. 17.

Comprehendi simulationem materialem, probatur à paritate amphibologiae. num. 18.

Item ex eo. quod fingit, dispensari merita Christi. num. 20.

Solvuntur obiectiones. num. 21. & seqq.

10. **V**T perfecte calleamus sensum huius damnationis, inquirimus, an solum damnetur propositio, quatenus adstruit licitam simulationem formalem administrationis Sacramentorum, nempe ex intentione decipiendi, saltem virtuali; an etiam damnetur propositio, quatenus respicit simulationem materialem, scilicet in qua præter intentionem administrantis decipiuntur fideles.

11. Et propositioni afferenti, quod damnetur solum simulatio formalis, videatur suffragari hæc argumenta. Primum, nam sola simulatio formalis est proprie, & stricte simulatio: ergo cum in his damnationibus standum sit pro verborum proprietate, dicendum est, damnationem intelligi de simulatione formali; nam simulatio materialis non est proprie, & stricte simulatio.

12. Secundum. Nam in dubijs cuiuslibet legis, semper debemus in-

G g 2 telli-

telligere id, quod est minus obligatorium. Ita cap. *In obscuris*. De Regul. iur. in 6. *In obscuris, quod minimum est, sequimur*. Et eadem regula habetur in L. *Semper in obscuris*. ff. de Regul. iur. item in leg. *Quidquid astringenda*. ff. de verbor. obligationibus. *Quidquid astringenda obligationis causa dictum est, id nisi palam exprimatur, omissum esse censendum est*. Ergo cum non palam exprimatur simulatio materialis, omissa esse censenda erit, atque adeo non mansisse sub damnatione. Et cap. contra eum. De Regul. iur. in 6. dicitur. *Contra eum, qui legem dicere potuit apertius, facienda est interpretatio*. Cum ergo damnatio potuerit explicare, an intelligatur propositio de simulatione materiali, videtur facienda esse interpretatio contra rigorem legis, & hæc intelligenda esse iuxta minimam obligationem, quam potest imponere.

13. Tertium. Nam damnatio eo respicere videtur, ne fiat dolus in administratione Sacramentorum: sed simulatio materialis, in qua præter intentionem contingit deceptio passiva, non est dolus: ergo damnatio non respicit simulationem materialem.

14. Dicendum tamen est, damnationi huic subiacere tam simulationem materialem, quam formalem factam in administratione Sacramentorum. Hoc probatur primo. Etenim constat, damnari eam propositionem, quia continet irreverentiam respectu Sacramentorum; ut amplius constabit ex dicendis capitibus sequentibus: atqui quando fit irreverentia rebus sacris per simulationem, eodẽ modo affert simulatio irreverentiã rebus sacris, sive simulatio sit formalis, sive materialis; ergo in hoc decreto utraque simulatio datur. Probatur minor. Nam qui co-

ram idolo thus projicit in thuribulum coram alijs, non excusatur à peccato, per hoc quod fiat simulatio materiali, & sine intentione significandi astantibus affectum adorationis, imo cum sola intentione olfaciendi odorem thuris; non solum propter scandalum, sed etiam, quia est cultus externus idoli: ergo sicut reverentia externa exhibita idolo, etiam cum simulatione materiali non excusatur à peccato contra præceptum adorandi solum Deum; ita irreverentia contra rem sacram, etiam cum simulatione materiali, non excusatur à peccato irreverentiæ: cum reverentia rei non sacrae, & irreverentia in rem sacram, æquo iure censeantur proportionem servatã.

15. Similiter si quis in Missa, dum elevatur hostia, ostendat caput coopertum galero, vel pileo, simulans omissam adorationem debitam, quamvis simulatio sit materialis, & solum ex intentione propriæ commoditatis, irreverentiam committit ingentem, quin excusetur ex eo, quod simulatio sit materialis: ex quo patet, actionem non excusari ab irreverentia in rem sacram, ex eo quod simulatio sit materialis, & ea simulatio non fiat ex intentione decipiendi. Nam, sicut dixi cap. præced. Datur simulatio materialis, quæ respicit rem, vel circumstantiam vitiosam, quæ non potest excusari à culpa. Et talis est simulatio in administratione Sacramentorum, propter reverentiam illis debitam.

16. Probatur secundo conclusio. Quia nomine *simulationis* in communi modo loquendi, non solum venit simulatio formalis, sed etiam materialis: cuius manifestum signum est, quod Authores, qui concedunt, vel negant, licitam esse simulationem in administratione Sa-
cra-

cramentorum, non distinguunt inter simulationem formalem, & materialem, sed indistincte de omni simulatione loquuntur: ergo propositio dānata loquitur indistincte de qualibet simulatione formali, & materiali, atque adeò hæc damnatio condemnat utramque.

17. Confirmatur. Nam Sacerdos, qui diceret verba consecrationis super panem sine intentione consecrandi, ab omnibus dicitur simulasse consecrationem, quamvis non faceret ex intentione dicipiendi, sed solum ex intentione gloriandi de bona pronuntiatione verborum: hæc autem est simulatio materialis: ergo etiam simulatio materialis censetur ab omnibus vera, & absoluta simulatio.

18. Probatum tertio. Sicut se habet in verbis amphibologia, quæ usurpatur per terminum æquivocum significantem plura ut plura; ita se habet in factis, & rebus significativis simulatio materialis per signa externa significantia res diversas; sed amphibologia, quæ datur in termino æquivoco significante tum blasphemiam, tum aliud etiam obiectum, non excusatur à peccato contra Religionem, eo quod illam proferens non intendat illam proferre iuxta significationem blasphemix; sub quacumque enim intentione proferatur, affert irreverentiam blasphemix: ergo idem censendum est de simulatione materiali.

19. Minor probatur. Et exemplum sit in eo, qui asserit; *Ita est, per vitam Dei*, quæ ab omnibus Doctoribus numeratur inter blasphemias, eo quod sensus sit, *deficiat vita Dei, si hoc non est ita*, ideò autem numeratur inter blasphemias, quia significatur vita Dei ut defectibilis. Sed quid si non dicatur sub ea intentione, & significatione, sed sub

qua vita Dei non significetur ut defectibilis? Sane quamvis ea verba possint admittre alium sensum non irreligiosum, adhuc ea verba continent blasphemiam, quia sufficit, quod significet in vna usurpatione contumeliam Dei, quamvis in alia id non significet.

20. Probatum quarto. Qui simulat utcumque administrationem Sacramenti, fingit, se dispensare merita Christi: sed fingere quod dispensat merita Christi D. cum re vera illa non dispensat, illudit Christo D. ergo qui simulat utcumque administrationem Sacramenti, Christo D. illudit. Quæ omnia confirmantur ex cap. *De homine*. De celebr. Missar., ut referam cap. 4.

21. Obiectiones sub initium huius capituli propositæ nullius momenti sunt. Ad primam respondeo, falsum esse antecedens: nam simulatio materialis vera, & propria simulatio est; ut constat ex cōmuni modo loquendi, & respectu Sacramenti affert circumstantiam irreverentiæ.

22. Ad secundam respondeo, verum esse, quod in dubijs, & obscuris, quod minimum est, sequi debemus. Nego tamen de hoc esse posse dubium circa Sacramenta, cum simulatio materialis sit vere, & proprie simulatio, & in hoc casu afferat irreverentiam.

23. Ad tertiam neganda est maior: quia non damnatur solum propter vitandum dolum; sed quia quævis simulatio administrationis Sacramentorum est contra reverentiam Sacramentis debitam.

CAPVT III.

*An huic damnationi subiaceat
propositio asserens, licere ali-
quando ministrare hostiam
non consecratam pro
consecrata?*

SYMMARIVM.

*Authores docentes prefatam opinio-
nem. num. 24.*

Argumentum pro illa. num. 25.

*Eo argumento fingitur casus imprac-
ticabilis. num. 26.*

*Ea opinio subijcitur huic damnationi.
num. 27.*

*Eius improbabilitatem affirmant cō-
muniter Theologi. num. 28.*

*An hostia non consecrata, & simulate
ministrata, exponatur periculo ido-
lolarie. num. 29.*

*Aliud argumentum ex iure canonico.
num. 30. & seqq.*

*Aliqua consequentia ex eo textu con-
sequuntur. num. 33.*

24. **L**icitam esse hanc simulatio-
nem in aliquibus casibus,
ministrando hostiam non consecra-
tam pro consecrata aliqui Authores
Alifiod asserunt. Nam Altifioderensis (vt
refert P. Suar. tom. 3. in 3. p. disp.
67. sect. 4. §. Circa tertiam.) affirmat,
si homo sit in articulo mortis, & nul-
la sit reservata hostia consecrata, ad
vitandum scandalum, licitum esse
dare hostiam non consecratam pro
consecrata. Quam opinionem dicit
Suar P. Suarez esse *improbabilem, & into-
lerabilem*. Alij vero dicunt, quod si
fiat conventio inter Sacerdotem, &
peccatorem, licebit ministrari pec-
catori hostiam non consecratam: ne,
si indigne recipiat, fiat reus corpo-

ris Domini; & ne, si ei denegetur
communio, infamatus maneat pec-
cator. Possē autem ita disponi, vt ea
forma non consecrata non exponat-
ur adorationi fidelum, si omnino
occulta deferatur. Ita S. Bonavent. *S. Bonav.*
Albertus Magnus, & Adrianus, quos *S. Albert.*
refert P. Suarez vbi supra. Item Vi- *Adrianus*
llalobos tom. 1. sum. tract. 7. diff. *Vilalob.*
38. num. 7. & Ludovicus de S. Juan *S. Iuan*
t. 1. sum. quæst. 7. de Euch. art. 8. *Moya*
diff. 7. apud P. Moya tom. 1. select.
tract. 4. quæst. 2. num. 5.

25. Et fortasse videbitur alicui,
eam opinionem non subiicere huic
damnationi. Etenim si Sacerdos, &
peccator sciunt, non esse consecra-
tam, non erit simulatio, maxime si
ministratur, nullo alio adstante; si-
mulatio enim supponit ignorantiam:
cum ergo damnetur in hoc decreto
simulatio administrationis Sacra-
mentorū, si hic non intervenit simu-
latio, non subiacebit damnationi.

26. Sed hæc obiectio fingit ca-
sum impracticabilem, nempe illum,
in quo necesse sit ministrare hostiam
non consecratam peccatori consen-
tienti, nullo alio adstante: quia si
nullus alius ad est, & dat illi consen-
tienti hostiam non consecratam,
quomodo verificatur, quod dat non
consecratam pro consecrata, hoc
enim supponit ignorantiam saltem
adstantium; & dare peccatori hos-
tiam non consecratam, nullo alio
adstante, potius erit ludere, quam
fingere communionem. Casus ergo
presens est, in quo adstantes igno-
rant illam fictionem communionis,
quamvis Sacerdos, & peccator sciant,
hostiam non consecratam minis-
trari.

27. Dicendum ergo est, illam
opinionem eorum Authorum subire
hanc damnationem. Pater. Damnat
enim hoc decretum propositionem
asserentem, licere simulationem in
admi-

administratione Sacramentorum, etiã ex causa metus urgentis: cum ergo manifestum sit, eam fictam communionem esse simulationem in administratione Eucharistiæ; quia fingitur esse Eucharistia ea, quæ non est talis; patet, talem opinionem subijci huic damnationi.

28. Et quidem illam opinionem reiiciendam putat communior sententia Theologorum. Ita P. Suarez vbi supra, P. Vasquez de Euchar. disp. 209. cap. 1. P. Castro Palao tom. 1. tract. 2. disp. 1. punct. 13. num. 8. qui affirmat, quod opposita sententia audaciam, & temeritatem videtur redolere. Et alij passim Doctores.

29. Aliquod tamen dissidium est in reddenda ratione huius assertionis. Commune argumentum pro hac conclusione est: hostia enim non consecrata exponitur adorationi adstantium, ex quo sequitur idololatria materialis. Hoc argumentum P. Vasquez non putat efficax; ait enim, nullum esse periculum idololatriæ, eo quod affectus adorantis Eucharistiam fertur in solum Christum. Sed non assentior: quia ille cultus externus exhibitus rei creatæ omnino est illicitus; & ira peccaret læthaliter, qui exhiberet cultum externum coram idolo, etiam si eius affectus internus ferretur in Christum Dominum. Et ita peccator ipse sciens, hostiam non esse consecratam, peccaret exhibendo eum cultum externum genuflexionis; & vt bene advertit P. Suarez relatus, ipsa susceptio communionis, quamvis ficta, esset cultus externus, ideoque graviter illicitus.

30. Aliud argumentum malitiæ huius communionis fictæ desumitur ex cap. De homine de celebr. Missar., vbi Innocentius III. refert casum in hæc verba. *Quæsvistis, quid de incauto Presbytero videtur, qui cum*

sciat, se in mortali crimine constitutum, Missarum solemniam, quæ non potest propter necessitatem quamlibet intermittere, propter sui facinoris conscientiam dubitat celebrare, per actusque ceteris circumstantijs Missam celebrare se fingit, & suppressis verbis, quibus conficitur corpus Christi, panem, & vinum tantum modo pure sumit, ita credens per id, quod præten- dit populo satisfacere, vt per hoc, quod intendit, Deum non debeat provocare.

31. Ad hunc casum respondet immediate Pontifex hoc tenore verborum. *Cum ergo falsa sint abijcenda remedia, quæ veris sunt periculis graviora: licet is, qui pro sui criminis conscientia reputat se indignum, peccat graviter, si se ingerit irreverenter ad illud; gravius tamen videtur offendere, qui sic fraudulenter illud præsumserit simulare: cum ille in solius misericordis Dei manum incidat; iste vero non solum Deo (cui non veretur illudere) sed populo, quem decipit, se adstringat.*

32. Ex quibus verbis patet primo, peccasse gravissime Presbyterum ratione falsitatis, & simulationis. Patet secundo, non solum fuisse reum, quia decepit populum, sed quia non est veritus illudere Deo, nam simulare fraudulenter rem Divinam, iuxta modum loquendi Pontificis, est Deo illudere. Patet tertio, gravius deliquisse Presbyterum, simulando consecrationem, quam si reus fuisset corporis, & sanguinis Domini, sacrificando, & manducando indigne.

33. Hinc etiam manifeste colligitur primo, Sacerdotem, qui ministrat hostiam non consecratam etiam consentienti, peccare peccato falsitatis, & simulationis. Colligitur secundo, illum peccare non solum quatenus decipit adstantes, sed etiam,

Suar.
Vazq.
Cast. Pal.

Innocent.

etiam, quatenus simulat fraudulenter rem Divinam, atque adeo illudit Deo. Colligitur tertio, gravius peccare qui sic simulat fraudulenter communionem corporis Domini, quam si hostiam consecratam indigne sumeret: *Gravius enim videtur offendere, qui sic fraudulenter presumpserit simulare.* Nam eadem ratio militat in Presbytero fidei celebrante, ac in peccatore fidei communicante.

CAPVT IV.

An damnationem incurrat propositio docens, esse licitum proferre super panem verba consecrationis sine intentione consecrandi?

SUMMARIUM.

Opinio Ioannis Sancij. num. 34.

Argumenta pro ea opinione. num. 35. & 36.

Ea propositio incurrit damnationem. num. 37.

Damnatio contenta in hoc decreto per propositionem universalem. num. 38.

Et damnat propositionem, siue universalem, siue particularem. num. 39.

Soluuntur obiectiones supra posita. num. 40. & 41.

Quid si simularet consecrationem per alia diversa verba? num. 42.

Et quid si fieret per simulationem formalem, & quid per materialem. num. 43. & 44.

Sancius. 34. **I**oannes Sancius in selectis disp. 35. num. 3. proponit hypothesein, in qua haereticus minaretur mortem Sacerdoti, nisi con-

secraret totum panem, qui esset expositus venditioni in platea civitatis. In qua hypothesi affirmat, licitum esse ei Sacerdoti proferre verba consecrationis sine intentione consecrandi.

35. Quod autem casus iste non contineatur sub hac damnatione, videtur suaderi his argumentis. Primo. Haec propositio: *Vrgens metus gravis est causa Sacramentorum administrationem simulandi*; est indefinita, & ex mente suorum Doctorum videtur aequivalere universali; docent enim, quemlibet vrgentem metum esse causam gravem, & sufficientem ad iustificandam eam simulationem. Atqui damnationes istae ita procedunt, vt statuant, veram esse contradictoriam propositionis damnatae. Ergo damnatio huius 29. propositionis fit per hanc contradictoriam: *Non omnis vrgens metus est gravis causa Sacramentorum administrationem simulandi*, siue, quod idem est, *Aliquis vrgens metus non est gravis causa*, &c. Quae contradictoria est particularis negativa. Sed a particulari non valet ad singularem, neque a propositione indeterminata ad determinatam: ergo non valet, *Aliquis vrgens metus non est gravis causa*; ergo *metus mortis non est gravis causa*. Erit ergo metus mortis causa sufficiens ad eam simulationem, quamvis alij metus minoris momenti non sint ad id causae sufficientes.

36. Secundo. In gravissima necessitate licitum est vti opinione tenuiter probabili, vt docent Authores relati supra disert. 4. sed opinio praefata, quod metus mortis sit causa sufficiens ad simulationem administrationis Sacramentorum, est saltem tenuiter probabilis; neque vlla est vrgentior causa, quam metus mortis: ergo is sufficit, vt simulari possit Sacramentorum administratio. Sed

37. Sed his non obstantibus dicendum est tamquam omnino certum, eam propositionem subiacere huic damnationi. Patet assertio. Nam hæc damnatio insitit vestigijs Innocentij III. in cap. *De homine*. De celebrat. Missar. supra relato in cap. 3., ex quo textu (sumpto argumento à minori ad maius) constat, eam simulationem proferendi verba consecrationis sine intentione consecrandi esse intrinsecè pravam: nam multo gravius est contra reverentiã Sacramenti, proferre verba consecrationis, quæ instituta sunt à Christo D. pro consecratione Sacramenti; proferre, inquam, sine intentione conficiendi, quam suppressere, seu omittere verba ipsa, cum dicenda erant. Declarat autem Pontifex, eam simulationem esse *illudere Deo*, & id esse gravius peccatum, quam esse reum corporis, & sanguinis Domini; quod idem à fortiori convenit in eum, qui verba consecrationis profert sine intentione consecrandi. Atqui hoc, quod est, illudere Deo ita est intrinsecè malum, ut nullam ob causam iustificari possit: ergo.

38. Ex quo ulterius constat, eam damnationem fieri per propositionem univalem, & sensus eius est iste: *Nullus vrgens metus est gravis causa sacramentorum administrationem simulandi*. Tum quia cum ea simulatio, iuxta Innocentium III. sit *illudere Deo*, & ad illudendum Deo nullus metus vrgens possit esse causa id licitum rendens, sequitur, quod eiusmodi damnatio admittenda sit tamquam univalem negativa, ita ut nullus metus vrgens sufficiat.

29. Tum etiam, quia sicut indefinite procedit propositio damnata; ita etiam indefinite procedit damnatio: quæ quidem damnat propositionem, sive hæc loquatur

tamquam univalem, sive loquatur tamquam particularis: & ideò damnatio damnat illam utroque modo, ita ut si propositio damnata procedat tamquam particularis, damnatio procedat tamquam univalem negativa, *Nullus vrgens metus, &c.* quo pacto contradicit particulari affirmativæ. Et si propositio damnata procedat tamquam univalem affirmativa, damnatio sit particularis negativa. Quia ergo propositio damnata potest intelligi utroque modo, ideò damnatio intelligitur utroque modo.

40. Ex his facillimum est solvere argumenta superius proposita. Ad primum respondeo, propositionem damnatam obnoxiam esse, ut intelligatur tamquam univalem, & tamquam particularis; & ideò damnatio procedit tamquam univalem, reprobando utroque modo eam propositionem. Quare licet propositio damnata indefinita sit, & iuxta mentem suorum Doctorum sit univalem; at ex mente Decreti, iuncto cap. *De homine*. relato, etiam damnatio est univalem, quia contradicit propositioni, sive sumptæ univalem, sive particulariter.

41. Ad secundum respondeo, eam propositionem damnatam posse ante damnationem censerì tenuiter probabilem; at post damnationem, nihil omnino habere probabilitatis practicæ; & ideò iam neque tenuiter probabilem censerì debere.

42. Rogabis, quid dicendum sit in hypothesi, in qua hæreticus ignarus verborum consecrationis minaretur mortem Presbytero, si non consecraret illum panem expositum venditioni; iste autem, ut evaderet mortem, recitaret orationem dominicam, simulando in hunc modum consecrationem illius panis?

H h h Cuius

43. Cuius decisio indiget distinctione. Potest enim Presbyter in ea hypothesis per simulationem formalem, & potest per materialem: id est, potest procedere ex intentione deceptionis illius; & procedere non intendendo, sed permittendo deceptionem eius. Primo modo peccat, sicut peccaret, si diceret, [iste panis iam est consecratus] est enim mendacium, significare alteri per signum externum aliquid aliud contra id, quod ipse iudicat.

44. Secundo modo non peccaret ille Presbyter, quia licet verum sit, illicitam esse simulationem materialem in administratione Sacramentorum; at in ea hypothesis non datur simulatio circa administrationem Sacramentorum; quia recitare orationem dominicam omnino indifferenter se habet ad administrationem, & consecrationem Sacramenti; est enim latissimum discrimen inter hoc, quod est, dicere verba consecrationis absque intentione consecrandi, & recitare orationem dominicam; nam verba consecrationis instituta sunt à Christo D. ad consecrandam Eucharistiam; non sic oratio dominica.

CAPUT V.

An subiaceat damnationi dicere, quod liceat simulare administrationem Sacramenti Penitentiae; & quomodo.

SYMMARIUM.

*Ratio dubitandi ex scandalo, quod potest resultare ex absolute negata indigno. num. 46.
Sigillum servandum est non solum*

verbis, sed etiam factis. num.

46.

Modus dicendi Filguerae. num. 47.

Modus dicendi Magistri Hoyses. nu.

48.

Illicium est proferre verba absolutionis sine intentione absolvendi. num. 49.

Et an id sit illudere Deo? num. 50.

Et opposita propositio subiaceat damnationi. num. 51.

Quid debeat facere confessarius, qui coram alijs negat absolutionem indigno? num. 52.

Et quid, si intendat deceptionem circumstantium? num. 54.

Quomodo hic modus negandi absolutionem non subiaceat huic damnationi? num. 55

Responsio ad rationem dubitandi. num. 56.

An modus dicendi Magistri Hoyses, subiaceat huic damnationi? num. 57. & seqq.

An metus mortis sit sufficiens, ut confessarius simulet, se absolvere, eodem modo, quo fit pro servanda sigillo? num. 60. & seqq.

Aliud dubium solvitur. num. 63.

45. **C**irca præfatam questionem inquires primo, an liceat confessario aliquando simulare absolutionem Sacramentalem? Et ratio dubitandi est: quia plerumque contingit, hominem confiteri peccata sua in magno poenitentium concursu, qui circumstant; confessarium autem cognoscere, quod ille non vult deserere occasionem proximam peccandi, aut non habere propositum de cætero non peccandi. Quid ergo facere debeat confessarius? Nam si absolvit indignum, peccat gravissime. Si non absolvit, circumstantes animadvertunt, illum peccatorem esse indignum absolutione, atque adeo confessarius violat

lat sigillum sua absolutionis omissione, manifestans indignitatem peccatoris: ergo saltem debet simulare, seu fingere, quod absolvit, ne manifestetur indignitas peccatoris contra præceptum sigilli.

46. Et confirmatur. Nati, vt observavit P. Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 33. sect. 6. nu. 2., secretum confessionis iure Divino iniunctum servandum est, non solum verbis, sed etiam factis, vt constat ex cap. *Omnis utriusque sexus*. De Pœnit. & remiss. vbi dicitur: *Caveat autem confessarius omnino, ne verbo, aut signo, aut alio quovis modo aliquatenus prodatur peccatorem*. Si ergo eo facto dimittendi peccatorem absque absolutione manifestatur indignitas cognita in ipsa confessione peccatoris, vel violandum est ius Divinum sigilli, vel utendum est simulatione absolutionis, ne manifestetur circumstantibus talis indignitas.

27. Filguera in expositione eius propositionis sine asserit, posse cōfessariū per signa externa significare, se absolvisse; eo quod tunc poterit absolvere pro foro externo, non autem pro interno. Sed non explicat, quomodo id fiat sine simulatione formali, quæ includit mendacium facti, neque explicat, quomodo possit pœnitens absolvi à peccatis tantum pro foro externo; neque explicat, quomodo id non sit simulatio in administratione Sacramenti: quæ omnia explicatione indigent.

48. Hozes in expositione propositionis 39. n. 11. quavis neget, posse fieri simulationem in reliquis Sacramentis, concedit illam fieri posse in Sacramento pœnitentiæ, quando vrger obligatio sigilli, scilicet in casu proposito in ratione dubitandi. Deinde superaddit, licitam esse in hoc casu simulationem absolutionis; quia in illa simulatione, qua fingit se ab-

solvere indignum; exercet potestatem ligandi, quam confessarius habet.

49. Sit prima conclusio. Non licet confessario in ea hypothese proferre verba absolutionis sine intentione absolvendi. Ratio est: quia est magna irreverentia, quæ immediate versatur circa immediatam formam Sacramenti, institutam à Christo Domino ad hunc solum finem dimittendi peccata. Primo, quia qui affirmat *Ego te absolvo* sine intentione absolvendi, mentitur; affirmat enim se absolvere, cum re vera non absolvat; mentiri autem circa formam Sacramenti est magna irreverentia Sacramento illata.

50. Secundo. Quia non est minor irreverentia Sacramenti, sed fortasse maior, dicere verba absolutionis sine intentione absolvendi, quam suppressere verba consecrationis in casu, quod teneatur ea proferre: sed sic suppressere verba consecrationis declarat Innocentius III. esse illudere Deo, verbis supra allatis: ergo proferre verba absolutionis sine intentione absolvendi, est illudere Deo.

51. Sit secunda conclusio. Propositio affirmans, licitū esse proferre in eo casu ea verba absolutionis sine intentione absolvendi, subiacet huic damnationi. Patet conclusio. Nam damnatio hæc reprobatur quamcunque simulationem Sacramenti, quæ vere, & proprie est simulatio eius: prolatio autem verborum absolutionis sine intentione absolvendi vere, & proprie est simulatio Sacramenti: ergo id hac damnatione reprobatur. Et quidem solum excipitur ab hac damnatione ea simulatio, quæ versatur circa rem indifferentem se habentem ad Sacramentum, vel ad materiam eius, aut formam, vt mox dicam,

52. Sit tertia conclusio. Confessarius, qui in conspectu plurium circumstantium videt, pœnitentem indignum esse absolutione ob defectum dispositionis, ne prodat indignitatem peccatoris violando sigillum, debet, quasi obmurmurando, recitare aliquam brevem oratione, aut quid simile, non quidem intendendo deceptionem circumstantium, sed permittendo illam. Probatür cõclusio. Nam ex vna parte habet strictissimam obligationem iuris Divini non prodendi indignitatem peccatoris cognitam in confessione; ex altera vero parte hæc non est proprie, & in rigore simulatio Sacramenti; quia ea simulatio indifferenter se habeat respectu Sacramenti, & cuiusvis partis illius; nam si tunc obmurmurando dicat *Pater noster, qui es in calis, &c.* hæc verba nihil pertinent ad verba absolutionis; & ideo ea simulatio omnino materialiter se habet ad Sacramentum, & partes essentielles eius.

53. Idem est, si dicat: *Ego te absolvo à censuris in quantum possũ, & indiges*, ita vt ea vox à censuris dicat subobscurè, taliter quod non intelligatur distinctè à circumstantibus. Potest etiam dicere: *Ego neutquam te absolvo*; ita vt id verbum neutquam dicatur subobscurè, ne intelligatur à circumstantibus.

54. Dixi non intendendo deceptionem circumstantium; quia si id signum externum daret, intendendo, quod intelligant rem aliter, ac est in mente Sacerdotis, nempe quod intelligant absolutum eum, qui nõ est absolutus, esset mendacium, sicut si verbis expressis diceret, *Ego absolvi illum*, sine vlla amphibologia.

55. Et ex dictis patet, hunc modum, quo vritur Sacerdos, ne prodat indignitatem pœnitentis, non reprobatur hac damnatione. Constat

enim hæc non esse proprie, & strictè simulationem in administrando Sacramentum. Et quidem ex terminis repugnat, quod aliqua actio sit impletio præcepti iuris Divini, & quod sit simulatio damnabilis, vt perpendenti patebit. Cum ergo ea actio necessaria sit, ne violetur ius Divinum sigilli, omnino exiit rationem simulationis damnabilis.

56. Item ex dictis constat ad rationem dubitandi initio huius capituli propositam: debet enim Confessarius ita se gerere præferendo aliqua verba saltem subobscura pronuntiatione, taliter quod circumstantes non possint cognoscere, pœnitentem abire absque absolutione. Quod fiet modo dicto in tertia conclusio. Ex qua etiam patet, eam non esse proprie, & strictè simulationem Sacramenti. Ad confirmationem concedo non solum verbis, sed factò etiam posse violari sigillum: sed ex dictis constat, quomodo in eo eventu se gerere debet confessarius, ne illud violet. Patet etiam, quid dicendum sit in illis tribus, quæ in modo dicendi Filgueræ supra notavimus.

57. Hinc colliges, modum dicendi, quem tradit Hozes proxime citatus, subijci huic damnationi; si admitit, posse vti Sacerdotem verbis absolutionis sine intentione absolventi. Probatür. Nam hic modus simulandi non est necessarius advertendum scandalum, cum possit vitari alijs modis supra positis; & is modus simulandi versatur immediate circa ipsam formam absolventi.

58. Deinde illud, quod subiungit, scilicet à potestate ligandi, quam habet Sacerdos, procedere illam simulationem, falsum est. Etenim negare absolutionem indigno, & simulare absolutionem, sunt duo valde diversa, & quæ inter se nullam habent cõnexionem, præcipue si sermo sit

fit de simulatione, quæ fiat dicendo verba absolutionis sine intentione absolvendi. Quare negare absolutionem indigno procedit à potestate ligandi; simulare autem absolutionem modo licito, non procedit à potestate ligandi, sed ab obligatione servandi sigillum.

59. Sed quia verba scriptorum benigne interpretanda sunt, ideò credendum est, non esse mentem huius Authoris, quod fiat simulatio, proferendo verba absolutionis absque intentione absolvendi, sed alio modo licito ex supra numeratis; quod tamen revera debuit cum ea distinctione explicare.

60. Inquires secundo, an metus mortis sit causa sufficiens, vt confessarius simulet se absolvere, eodem modo, ac potest id simulare, quando est periculum violandi sigillum? Et casus potest contingere, quando peccator, qui confessus est sua peccata, & non vult ea deferere, auditque à confessario, negari sibi absolutionem, minatur mortem confessario, nisi absolvat. Quod non semel accidisse, audivi non semel.

61. Dicendum est primo, in eo casu non esse licitum simulare absolutionem, dicendo formam absolutionis Sacramentalis, quamvis dicatur sine intentione absolvendi à peccatis. Ratio est eadem, quæ supra: quia hæc est simulatio immediate versans circa partem essentialem Sacramenti: quæ quia est contra reverentiam Sacramenti, nullo metu iustificari potest.

62. Dicendum est secundo, licitum esse in eo casu simulare absolutionem, per alia verba distincta à forma absolutionis Sacramentalis, eo modo, quo supra dixi in tertia conclusione; neque hoc est contra præsentem damnationem. Patet hæc conclusio ex dictis in tertia conclu-

sione. Hæc enim proprie, & strictè non est simulatio administrationis Sacramenti; & sicut licita est ad declinandum peccatum violationis sigilli, ita etiam, & ad vitandam mortem violentam.

63. Dices. Quid si pœnitens minuetur mortem confessario; nisi expresse, & distinctè dicat verba absolutionis Sacramentalis? Respondeo, verba essentialia absolutionis Sacramentalis esse *Ego te absolvo*; hæc autem verba possunt etiam significare absolutionem à censuris, si cum ea intentione proferantur, aut absolvi dumtaxat à censuris, & submissa voce pronunciando à censuris. Confessarius ergo metuens sibi mortem à pœnitente, nisi dicat expresse, & distinctè verba absolutionis Sacramentalis, poterit dicere ea verba, quæ essentialia sunt absolutioni Sacramentali, non vt talia, sed cum intentione absolvendi à censuris, & pronunciando submissa voce à censuris; quo pacto non est forma Sacramentalis.

CAPVT VI.

Aliud dubium de simulatione confessionis.

SUMMARIUM.

An sit simulatio Sacramenti accedere ad confessionale ad tractanda negotia? num. 64.

An hæc damnatio reprobet simulationem, non solum administrationis Sacramenti, sed etiam susceptionis? num. 65.

Susceptio non reprobatur expresse. num. 66.

Reprobatur tamen virtualiter. num. 67.

Si fiat hæc simulatio ad sollicitandum

dum confessarium ad venerea, non solum est peccatum mortale sollicitationis, sed etiam simulationis Sacramenti. num. 68.

Et illa est simulatio formalis. num. 69.

Propositio qua doceat, non esse speciale peccatum eam fictionem, virtualiter subijcitur huic damnationi. num. 70.

Qui accedit eo modo ad confessarium negotij causa cum simulatione formali Sacramenti, reus est mendacij, & irrogat iniuriam Sacramenti. num. 71. & 72.

Qui accedit eo modo ad confessarium sine simulatione formali, non peccat, neque subit hanc damnationem. num. 73. & 74.

64. Inquires tertio, an faciat simulationem Sacramenti, cum quis accedit ad confessarium in loco confessionali sedentem, & flexis genibus (eo modo quo solent penitentes confiteri) tractat negotium aliquod cum confessorio, taliter quod circumstantes existiment, eum Sacramentaliter confiteri? Et catus est frequens, praesertim in mulieribus: haec enim sic apparent coram confessario, quia inveniunt occasionem opportunam eum alloquendi, vel ut interrogent aliquid pertinens ad suam conscientiam extra confessionem, vel ut eleemosynam procurant, vel ut aliud negotium tractent. Neque vidi authorem, qui de hoc casu tractet.

65. Et quidem quaestio haec postulat, ut prius satisfaciamus alteri quaestioni, nempe an haec damnatio, de qua in praesenti agimus, reprobet non solum simulationem administrationis in Ministro, sed etiam simulationem susceptionis in eo, qui suscipit Sacramentum. Et breviter dicendum, non damnari ex-

presse, & formaliter simulationem susceptionis Sacramenti; reprobari tamen virtualiter, sicut in simili dixi disert. 1. cap. 4.

66. Prima pars constat: quia propositio damnata solum loquatur expresse de simulatione administrationis: haec autem solum spectat ad ministrum, vel ad eum, qui se flagit ministrum.

67. Secunda vero pars probatur. Tunc enim ex damnatione Pontificia manet damnata virtualiter propositio, quando ex ea damnatione manifeste infertur reprobatio eius propositionis: sed ex damnatione simulationis circa administrationem Sacramenti infertur reprobatio simulationis circa susceptionem Sacramenti: ergo ex hac damnatione manet damnata virtualiter simulatio susceptionis Sacramenti. Minor ostenditur. Nam cum confiter, damnationem hanc fundari in eo, quod simulare administrationem Sacramenti sit irreverentia contra Sacramentum, ex eo infertur, a paritate rationis, esse quoque similem irreverentiam simulare susceptionem Sacramenti. Sic enim irrogaret iniuriam Sacramenti, qui fingeret, se accipere Baptismum; sicut Minister, qui fingeret, se baptizare. Et sicut irreverentiam committeret in Eucharistiam, qui fingeret, se eam ministrare; ita etiam, qui fingeret se Eucharistiam recipere. Neque propterea negamus, maius peccatum esse simulare administrationem, quam simulare susceptionem Sacramenti.

68. Deveniendo ergo ad praecipuam quaestionem, de eo qui accedit ad confessionem, eo modo quo ceteri penitentes accedunt; accedit tamen sine intentione confitendi; assero primo. Si fiat haec simulatio ad sollicitandum confessarium

rium ad venerea, non solum est peccatum mortale sollicitationis, sed etiam simulationis Sacramenti, quæ in tali casu est simulatio formalis, id est, ex intentione decipiendi circumstantes, vt credant esse confessionem Sacramentalem. Ratio est: quia est magna irreverentia contra Sacramentum illud fingere ad tam perverum finem.

69. Quod autem ea sit simulatio formalis, patet. Nam sicut confessarius sollicitator eiusmodi quærens talem occasionem, vt sollicitet ad venerea, procurat calare suum crimen prætextu confessionis simulatæ; ita & femina, cupiens calari delictum suum suæ sollicitationis, vult vt prætextu confessionis Sacramentalis. Optatque, vt circumstantes non intelligant suam perversam intentionem; sed potius, vt existiment se pergere ad confitendum Sacramentaliter. Et idem dicendum est, si fiat eiusmodi fictio ad suadendum confessario aliud quodlibet crimen, ob eandem rationem.

70. Hinc inferitur, quod propositio, quæ docet oppositam assertionem, subijcitur huic damnationi, saltem virtualiter. Id est, licet non damnatur expresse, inferitur tamen ex damnatione, eam reprobari debere. Nam, vt constat ex proxime dictis, idem genus peccati invenitur in eo, qui fingit susceptionem, ac in eo, qui fingit administrationem Sacramenti; & ex hoc inferitur alterum. Cum ergo constet, eam simulationem Sacerdotis hoc decreto damnari; constat etiam similem simulationem ficti poenitentis virtualiter reprobari.

71. Assero secundo. Qui eo modo accedit ad confessarium ad tractandum negotium, cum simulatione formali Sacramenti, id est, cum ea intentione, vt circumstan-

tes decipiantur, putantes illum confiteri Sacramentaliter, reus est mendacij, & irrogat iniuriam Sacramento. Prima pars, nempe quod ille mentiatur, patet ex ijs, quæ diximus cap. i. ex S. Thoma, maxime illis verbis: *Non refert autem, utrum aliquis mentiatur verbo, vel quocumque alio facto.* Et sicut quis mentitur, cum verbis asserit aliquid falsum, contra id, quod ipse censet; ita etiam mentitur, qui signo aliquo externo significat, quod non est, contra id, quod ipse censet. Sed qui utitur eo signo externo genuflectendi coram confessario parato ad confessiones audiendas, & cum ea intentione prædicta, utitur eo signo, ad significandum circumstantibus, se confiteri Sacramentaliter, cum id falsum sit, & contra id, quod ipse censet: ergo per id signum externum mentitur.

72. Secunda pars, nempe quod sic mentiendo per signa externa, iniuriam irrogat Sacramento, patet ex dictis. Nam sicut Sacerdos simulans administrationem Sacramenti, iniuriam irrogat Sacramento; ita & simulans susceptionem Sacramenti, vt constat ex dictis supra, maxime cum in hoc casu sit simulatio formalis, & ex intentione decipiendi.

93. Assero tertio. Qui accedit ad confessarium ad tractandum negotium pium, vel indifferens, accedit, inquam, genibus flexis, & modo, quo poenitentes solent accedere sine intentione tamen decipiendi circumstantes, id est, sine simulatione formali; non peccat, neque subit damnationem huius decreti. Ratio est. Nam ex eo ipso, quod sit valde vsitatum, quod femina sic accedant ad confessarium, vel causa petendi eleemosynam, vel poscendi intercessionem pro aliquo negotio, vel consulendi scrupulum; colligitur,

S. Thom.

tur, eam actionem non esse signum externum determinatum, significans confessionem, sed potius significans unum è duobus, vel confessionem, vel tractationem negotij. Cum ergo in tali casu illa femina præstet actionem, quæ neque ex se, neque ex intentione illius significet determinate confessionem; manifestum est, quod ea non sit simulatio confessionis Sacramentalis.

74. Confirmatur ex ijs, quæ dixi cap. i. prænotat. i. Etenim sicut dantur verba æquivoca, quæ habent duas significaciones diversas; ita etiam dantur signa externa, quæ habent significaciones diversas; & sicut qui profert verbum æquivocum, solet illud dicere in vna significacione, & circumstantes intelligunt in alia; ita similiter contingit in signis externis. Quare homo accedens ad confessarium præfato modo, non dat signum determinatum confessionis; cum illud etiam sit signum diversæ collocationis.

CAPVT VII.

An incurrat hanc damnationem propositio docens, licite fieri simulationem circa matrimonium ex gravi metu incurrendum?

SYMMARIUM.

Variæ opiniones circa materiam, & formam matrimonij. num. 75.

Vera sententia circa utramque. num. 76.

Ratio contractus, & ratio Sacramenti sunt in matrimonio res diversæ. num. 77.

Qui simulat matrimonium in ratione Sacramenti, peccat gra-

viter contra Sacramentum. num. 78.

An qui ex metu mortis simulat consensum in contractum matrimonij, non attendens ad rationem Sacramenti, irroget iniuriam Sacramento? num. 79.

Proposita hypothesi, probatur effoaciter. num. 80. & seqq.

Contractus irritus non est materia, neque forma Sacramenti. num. 83. & seqq.

Referuntur Authores docentes, esse peccatum lethale conficere Sacramentum irritum, simul docentes, non esse tale celebrare contractum matrimonij, quando datur causa vrgens, ut fiat sine animo contrahendi. num. 36. & seqq.

Qui fidei contrahit, non significat se dispensare merita Christi in Sacramento. num. 90.

75. **P**Ræmitto primo, varias esse sententias Doctorum circa materiam, & formam Sacramenti matrimonij. Prima est, quam docuit Canus lib. 8. de locis, cap. 5. ad 3., verba contrahentium esse materiam, & verba Paroeci esse formam; censet enim matrimonia clandestina ante Tridentinum non fuisse Sacramenta. Sed Bellarminus lib. 1. de Matrim. cap. 6., & alij eam opinionem appellant temerariam. Secunda est, consensus contrahentium esse materiam, verba autem formam. Tertia est, consensum esse formam, verba autem materiam. Quarta est, contrahentes esse materiam, verba autem formam. Quinta est, verba, quæ à priori contrahente dicuntur, esse materiam, & quæ à posteriori formam. Quæ omnes sententiae habent suos Patronos, ut refert P. Thomas Sanchez citandus; quas omnes ibidem optime refutat.

Vera

76. Vera sententia, est quam docet ipse Thomas Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 5. num. 6., nempe verba, seu signa, quibus consensus utriusque exprimitur esse materiam, & formam, sub diversa tamen ratione. Nam quatenus expriment traditionem corporum, sunt materia; quatenus acceptant eam traditionem esse formam. Quam optimis rationibus confirmat: & probat, eam esse sententiam S. Thomæ, & citat pro ea Bellarminum, Suarium, Sotum, Ludovicum Lopez, Angles, Spinum, Petrum de Ledesma, & Emmanuelm Rodriguez.

S Thom.
Belarm.
Suar.
Sotus.
Lopez.
Angl.
Spino.
Pet. Led.
Rodrig.

77. Præmitto secundo, rationem contractus, & rationem Sacramenti esse in matrimonio res diversas, & intentionem contrahentium de facto posse ferri in contractum, quin feratur in rationem Sacramenti. In quo casu illud matrimonium non erit Sacramentum defectu intentionis. Verum quidem est, inde oriri quæstionem, an inter fideles id matrimonium sit validum in ratione contractus. Quam optime decidit P. Thomas Sanchez, lib. 2. de matrim. disp. 10. num. 6. cum Suario, & Petro de Ledesma, illud matrimonium non esse validum in ratione contractus, quia ex institutione Christi sunt inseparabiles hæ duæ rationes contractus, & Sacramenti inter contrahentes fideles.

Th. San.
Suar.
Pet. Led.

78. Iam vero in præsentis quæstione sit prima conclusio. Qui simulat matrimonium in ratione Sacramenti, sive quatenus Sacramentum est, ita vt expresse dicat se velle matrimonium sine intentione conficiendi Sacramentum, peccat læthaliter contra Sacramentum; neque potest ab eo peccato excusari ex metu quantumvis gravi. Et propositio docens id esse licitum, incurrit hanc damnationem. Patet assertio.

Nam simulatio in administratione Sacramenti irrogat iniuriam Sacramento, vt constat ex dictis. Et in hac conclusione ponitur ea reduplicatio, quatenus Sacramentum est, quia cum in matrimonio sint duo diversa, esse contractum, & esse Sacramentum, taliter quod intentio contrahentium possit defecto (non de iure) ferri ad vnum; quin feratur ad alterum; dicimus in præsentis simulationem Sacramenti, saltem quatenus Sacramentum est, irrogare iniuriam Sacramento.

79. Sit secunda conclusio. Qui ex metu mortis, vel alterius gravissimi nocuenti, simulat consensum in contractum matrimonij, non attendendo ad rationem Sacramenti, non irrogat iniuriam ipsi Sacramento; atque adeo non peccat contra Sacramentum. Et ita necessario dicendum esse, videtur probari à posteriori ex hypothesi, quæ potest, & solet contingere.

80. Petrus contraxit sponsalia cum Maria, & postea ex humana fragilitate cognovit carnaliter fororem eius, contraxitque consequenter impedimentum dirimens, per quod ineptus manet ad celebrandum cum Maria id matrimonium, mansit tamen omnino occultum id impedimentum. Ipse quia nimis pauper non habet modum ad petendam Romæ dispensationem impedimenti; & quamvis plurimi Authores dicant, in casu magnæ necessitatis posse Episcopum dispensare ante contractum matrimonium, quando non datur aditus ad Pontificem; multi tamen Episcopi nolunt sic dispensare. Et supponimus eius esse dictaminis Diæcesanum Petri. Cum ergo Petrus propter id impedimentum desistere velit ab eo matrimonio, accedit Maria ad tribunal Ecclesiasticum, vt cogatur Petrus implere promissionem

nem sponsalium. Et quia admonitus à Iudice Ecclesiastico non vult implere promissionem nuptiarum, incarceratur, excommunicatur, & denunciatur.

81. Quo ergo consilio utatur Petrus in his angustijs constitutus? Vnum è duobus necessarium est, vel quod obediat iudici contrahendo, vel quod persistat in ea apparenti contumacia non contrahendi. Si hoc secundum faciat, magnum imminet periculum animæ eius: nam quoad vixerit Maria, Petrus persistet incarceratus, & excommunicatus, privabiturque forte per totam vitam auditione Missæ, & receptione Sacramentorum; imo in articulo mortis constitutus, ut pote in foro exteriori contumax, privabitur Sacramentis, & Ecclesiasticâ sepulturâ. Ex quibus quantum animæ periculum imminet, clare conspicitur.

82. Quod si dicat, se velle obtemperare Iudici, contrahendo matrimonium; vno è duobus modis id exequi necesse est, vel contrahendo ex animo, vel simulando contractum. Si velit contrahere ex animo, & cum intentione tradendi sponsæ potestatem in corpus suum, peccabit lethaliter; quia id est velle inire matrimonium, quod est omnino nullum, & ab Ecclesia prohibitum; imo & prohibitum esse iure naturali contrahere matrimonium etiam cum impedimento dirimenti ex iure Ecclesiastico, tamquam certum affirmat P. Thomas Sanchez, lib. 7. de Matrim. disp. 5. num. 1. Ergo necesse est, quod obediat exteriori contrahendo, ita ut simulet contractum sine intentione se obligandi; ut sic possit fugere, & per absentiam liberare se ab eo crimine ducendi uxorem cum impedimento dirimenti. Licet non cum intentione simulandi Sacramentum, sed taliter, quod in-

tentio simulandi solum feratur in contractum humanum matrimonij.

83. Probatur secundo conclusio à priori. Quia non est materia, neque forma Sacramenti matrimonij contractus irritus, & nullus; sed dumtaxat contractus validus: atqui contractus matrimonij ex gravi metu iniuste illato non est materia, neque forma Sacramenti. Ergo qui ex metu gravi iniuste illato simulat contractum, scilicet non habens intentionem contrahendi, non simulat aliquid pertinens ad Sacramentum, sed potius ad aliquid impertinenter se habens ad Sacramentum.

84. Maior probatur: nam, ut optime perpendit P. Thom. Sanchez, lib. 4. de matrim. disp. 16. num. 6. Christus D. non alteravit naturam contractus matrimonij, sed eam illam retinens, eam elevavit, ut sit Sacramentum: ex quo manifeste patet, ubi contractus matrimonij est invalidus, illum non esse elevatum à Christo D., ut sit Sacramentum; atque adeo verba sic contrahentium, nullatenus pertinent ad materiam, neque ad formam Sacramenti.

85. Si autem contractus matrimonij fiat metu iuste illato à Iudice (iuste, inquam, quoad forum externum, & iuxta allegata, & probata) cum adesse impedimentum dirimens omnino occultum, manifestum est, quod talis contractus est irritus, ut in casu primæ probationis: ergo neque sic pertinet ad materiam, neque ad formam huius Sacramenti. Quibus autem verbis simulare debeat contractum eiusmodi, ne mentiat; constat, non debere fieri per restrictionem mentalem, sed per aliud verbum amphibologicum. De quo vide disertationem. 18.

86. Probatur tertio conclusio. Nam Authores docentes, esse peccatum lethale conficere Sacramen-

tum irritum, simul docent, non esse tale celebrare contractum matrimonij, quod est irritum, quando datur causa vrgens, & celebratur fide, & sine animo contrahendi, constituentis discrimen inter contractum matrimonij; & reliqua Sacramenta. Sic P. Thom. Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 11. num. 2.: nam cum dixisset. esse licitum, ex vrgenti causa fide contrahere matrimonium sub aliqua amphibologia, subiungit. *Quod si opponas irritum reddi Sacramentum, dico: dixerim esse in hoc Sacramento, & in alijs sentiendum: cum enim ultra Sacramenti rationem, contractus naturam induat, potest ea ratione, qua contractus est, absque Sacramenti iniuria, irritum reddi, quando causa iusta ad id cogit. Ecce quomodo ex sententia illius, fictio non tangit Sacramentum sed solum contractum.*

Henriq. 87. P. Henriquez lib. 11. de matrim. cap. 9. agens de contractu matrimonij inito ex metu gravi, etiam si contrahens sciat esse nullum, ait: *Nec incurrit Sacrilegij culpam ex Sacramento invalido; habet enim ius ad eum contractum, ut vitet mortis periculum. Qui tamen alia Sacramenta ministraret, sciens esse irrita, sacrilegus est, eo quod non habent rationem humani contractus. Qui author, licet non loquatur de contractu ficto, loquitur tamen de contractu scienter invalido. Est autem eadem ratio de Sacramento ficto administrationis, atque de invalide confectis: & discrimen, quod agnoscit inter matrimonium invalide celebratum, & reliqua Sacramenta invalide ministrata, eodem modo se habet quoad fictam, atque quoad invalidam administrationem.*

Cas. Pal. 88. P. Castro Palao tom. 4. disp. 2. punct. 12. n. 3. agens de eo, qui contractus metu gravi contrahit, sive fic-

te, sive ex animo, celebratque proinde contractum nullum, addit: *Ex alia parte nullam iniuriam Sacramento irrogat, quia contractus metu extortus irritus est, & consequenter nec materia, nec forma Sacramenti esse potest. Secus contingit, quando quis compelleretur proferre formam Sacramenti super materiam indebitam, quia tunc iniuriam irrogat Sacramento, cum eius formam irritam faciat.*

89. P. Ægidius de Coninck. P. Conf. disp. 28. de matrim. dub. 3., cum dixisset, non peccare eum, qui ex metu gravi contraheret fide matrimonium, si id fiat sine mendacio, subiungit sequentia num. 38. *Dices, Peccat mortaliter, qui etiam metu mortis aliquem indispositum fide absoluit: ergo etiam qui fide contrahit, quia illud Sacramentum. Respondeo negando consequentiam: quia ille ex persona Dei falsum iudicium exterius profert: & consentit ei, qui directe aliquid impium, & sacrilegum petit; unde externum sacrilegium committit: matrimonium autem directe tantum petitur, quatenus est contractus, non autem qua Sacramentum. Quare contrahentes non sustinent immediate personam Christi dispensantis sua merita, sed privatam personam ineuntis contractum, cui per accidens adiuncta est à Christo participatio Sacramenti. Atque adeo metu contrahens non fingit, se sacrilege dispensare merita Christi; sed tantum se inire contractum; qui si non ponatur, nulla materia, au forma Sacramenti ponitur. Quare cum palam sit actus eius, qui metu contrahit, non posse constituere validum contractum; palam etiam est, eos non posse esse materiam Sacramenti; quare eos ita ponens, non significat, se ponere Sacramentum. Huc usque P. Ægidius.*

90. Ex quibus verbis probatur

quarto conclusio. Ideo enim Confessarius, qui metu mortis constrictus absolvit fecte, & sine intentione peccatorem indispositum, peccat, quia significat, se dispensare merita Christi in Sacramento: sed qui metu mortis constrictus contrahit fecte matrimonium, non significat, se dispensare merita Christi in Sacramento: ergo in contractu ficto matrimonij ex metu mortis, non est eadem ratio, ac in eo, qui fingit absolutionem erga peccatorem indispositum. Probatur Minor. Nam contractus validus presupponitur ad rationem Sacramenti: ergo donec adveniat contractus validus, non datur significatio Sacramenti: atque adeo si contractus est fictus, non potest significari dispensatio meritorum Christi in Sacramento.

DISERTATIO XXI.

Quando, & quomodo sit illicitum, occidere prae-textu defensionis calumniatorem, percussorem, furem, & impudentem potiri quem iure suo?

CAPTV I.

Referuntur quatuor propositiones damnatae; & praenotantur aliqua.

SUMMARIVM.

Prima pars propositionis 30. similis est alijs damnatis ab Alexandro. num. 5.

Authores, qui eam primam partem propugnaverunt ante damnationem. num. 6.

Opinio Filguera extendentis damnationem ad omnem occisionem invasantis honorem. num. 7.

Sententia Caramuelis cum varijs limitationibus. num. 8.

Sententia P. Lessj cum distinctione, speculative, & practice. num. 9.

1. **P**lacuit coniungere quatuor propositiones damnatas, quia illae omnes agunt de quodam genere defensionis iniquo, ratione cuius defensionis perperam docent, licitam esse offendentes occisionem. Itaque propositio 30. est: *Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter haec ignominia vitari nequit. Idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, & post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat.*

2. Propositio 31. haec est. *Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius auri.*

3. Propositio 32. est. *Non solum licitum est defendere defensione occisiva, qua actu possidemus, sed etiam ad qua ius inchoatum habemus, & qua nos possessuros speramus.*

4. Propositio 33. est huius tenoris. *Licitum est tam heredi, quam legatario contra iniuste impudentem, ne vel hereditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere: sicut & ius habenti in Cathedrali, vel praebendam contra eorum possessionem iniuste impudentem.*

5. Propositio trigessimam habet duas partes, quae decisionem suam desumunt à diversis principijs; ideo prius de priori, deinde de posteriori nobis agendum est. Et quidem prima pars est valde similis propositionibus